

Monarchia in assumpta humanitate, unus imperaturus omnibus; non solum mortalibus, sed etiam supernis substantiis non adsum, sed ad subiectorum tantum utilitatem; edicta proponens, ut ex eo cognoscatur perfectissimus, & summus per omnia, & super omnia Dominus; non quod seruo, sed quod ipso penitus indiget seruis: qui non indiget investigatione, aut descriptione ministrorum, calculando scilicet subiectos: quoniam Angelorum, & hominum; bonorum, atque malorum, sibi soli est cognitus certus numerus; qui etiam novit multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina vocat; ne ignorat numerum capillorum, & foliorum arborum, & animalium, atque ferarum; & arenam maris ipse dinumerat. Sim. Cass. de gest. Salv. l. 1. c. 3. de Nat. Dom.

Omnia debet ei Pater in manus suas. Jo. 13. Monarcham cum universalem constituit Matth. 28. 18.

Data est mihi omnis potestas. Multiplici titulo hanc Monarchiam accepit. I. Jure hereditario Divinae Filiationis, Rom. 6. 9. Gal. 4. 7. P. 2. 8. ego hodie genui te, postula O. Genes hereditatem tuam. Luce. 15. 31. Fili, omnia mea sunt. II. Ex titulo mutuae dilectionis ejus ad Patrem: nam amicum omnia communia. III. Ex titulo victoriosa debellationis. Jo. Gerson. ferm. de Dominio Evangelico.

Omnia vult Caput Christus esse. 1. Cor. 11. 3. Quia in homine Christus est plenitudo omnium gratiarum, sicut in capite vigent omnes sensus: quia sicut caput superius omnibus membris, ita Christus Angelis, & hominibus, eminentior: quia, sicut caput influit ceteris membris, ita a Capite Christo in cetera membra Ecclesiae motus, & sensus spiritalis, derivatur. S. Thom. in ep. 1. Cor. hic lect. 1.

Principes regum terra. Apoc. 1. 5. appellatur: quia peculiarem in illos dominatum obtinet, qui terrenis cupiditatibus imperare audierunt. S. Andreas Casar. l. 1. de parad. animae.

Primogenitus mortuorum. Apoc. 1. 5. S. Ambr. hic. Christus est: quia ipse princeps, & caput omnium Electorum. Verum est, quod ante Christi adventum multi mortui sunt, ut Adam, Abel, Noe; tamen quia Christus D. suorum Electorum caput est: dicitur primogenitus mortuorum: non quia ante alios mortuus; sed quia cum suis in cruciatibus erat usque ad extremum halitum; & in illis, tanquam membris suis, compatiebatur, ac commori videbatur. Sylv. hic.

Et Jesus Christus, qui est testis fidelis. Apoc. 1. 5. Hinc Christus a S. Greg. Naz. or. 18. vocatur primus Martyr. & a S. Aug. l. 2. de S. Steph. Caput Martyrum. Corn. hic.

Habeclatus mortis, & Inferni. Apoc. 1. 18. Quia sum Dominus vitae, & mortis: Deus enim potest mortem inferre, & ab ea educere. Matth. 17. 3. Christus in monte Thabor inter Moysen, & Eliam. Cur non inter Abelem, & Seth? vel inter Abraham, & Isaac? Moyses mortuus, Elias superstes. Ut ostendat, se vitam, & mortis, Authorem esse. S. Chryl. hom. 57. in Matth. ut dicant, quoniam mortis, & vitae, potestatem habet: propterea & Moysen, qui morte defecerat; & Eliam, qui nondum mortem passus fuerat, in medium adducit. Sylv. hic.

Dulcis Jesus Rex est cordium. S. Salef. de div. amore in Orat. dedicatoria.

Terra Dominum se offendit in terrae motu, in hora mortis; aquarum, quando super aquas ambulavit; Inferni, in spoliatione descendens ad inferos; aeris, & caelorum, in Ascensione. Summa Praedic. Dominium Christi.

§. III.

Christi aliae Prerogativae.

Ex Veteri.

Beatus vir. Psal. 1. 1. Primus psalmus hic ideo non habet titulum: quia Capiti nostro Domino Salvatori, de quo absolute dicturus est, nihil debuit praeponi; dum ipsum rerum omnium constat esse principium. Cassiod. hic.

Signatum est super nos lumen vultus tui Domine. Psal. 4. 7. Quemnam vultum Dei Patris intelligit, cujus lumen super nos signatum est? Unigenitus Dei Filius vultus Patris appellatur. S. Cyrill. Alex. in Jo. l. 1. c. 8.

Lumen vultus Dei est Christus Jesus, qui est splendor gloriae, & figura substantiae ejus; qui est vera lux, quae omnem hominem illuminat. Hoc lumen est super nos signatum, cum Christi nomen in frontibus nostris per S. Crucis impressionem est chrismate notatum. S. Honor. ferm. de Inv. S. Cruc.

Dextera Domini Christus est, sicut propheticum docemur eloquio. S. Chrysol. f. 33.

Dilectus meus. Cant. 1. 12. Nomen Dilectus proprium, & solius est Christi Domini; maxime ei attributum in Pl. 44. qui totus est de Christo, cujus inscriptio est: Canticum pro Dilecto. Hic est filius meus dilectus. Matth. 3. 17. & c. 17. 5. Prov. 31. 2. Quid dilectum. Quid Dilectus vocari me, quid Dilectus vocerem meorum? quid loquar tibi, quid tibi, faciam, in quo meam in te dilectionem ostendam? quid me vis facere? quid me vis pati? de Ponte in Cant. 1.

In manus strilla cementarii. Amos 7. 7. Synmachus, Syr.

& Sept. pro strilla vocant ad amantem. S. Hieron. hic: Adamas sui nominis lapis est, quem nos indomitum postulum appellare; eo quod l. nulli cedat materiae; ne ferro quidem: nam, si ponatur super incudem, & gravi ictu feriat mallei; antea incus, & malleus, vulnus accipit, quam adhaec conteratur. II. Cum igitur omnia domet, & universa metalla confirmat, reddit adamantem duriorum. III. Nulla lima imminui potest, sed e contrario limam terit. IV. Est parvus, & indecorus, ferrugineum habens colorem, & splendorem crystalli. Deinde haec symbolice adaptat Christo: Talis est Dominus, & Salvator, de quo II. 53. 2. non est species ei, neque decor, &c. Corn. hic.

Ex Novo.

Poenitentiam agite appropinquavit enim regnum caelorum. Matth. 3. 2. Hoc dum in deserto praedicabat Joannes, ad unum hoc mysterium spectabat. Nec enim aliud ille regnum caelorum annuntiabat, quam verbum Caro factum, hoc est, Christum. Vict. Antioch. in Marci 1.

Qualis est hic, quia venit, & mare, obedunt ei? Matth. 8. 27. Quaestio haec per professionem ignorantiae, aut per taciturnitatem, melius solvitur. Sed si omnes ab origine Mundi peritos quaestionibus de Christo adoritemur, qualis est hic homo Christus? explicare non possent: & taciturnitas, & laus Bonitatis, essent in responsonibus aptiores. Sim. Cass. l. 5. c. 2.

Novae duodecim sunt horae diei. Jo. 11. 9. Quid sibi vult ista responso? Ut diem se esse ostenderet, duodecim Horas elegerat, Si ego sum; inquit; dies, & vos horae; non quid horae diei consilium dant? horae diem sequuntur, non dies horas. S. August. tr. 49. in Jo.

Non habemus Pentecostem, qui non possit computi in firmitatibus nostris. Hebr. 4. 15. Ostenditur autem haec pietas Christi magna: quia, in die summi honoris sui in terris, non cessabat a lacrymis per affectum compassionis. Visus creatorem, flevit super illum. Luc. 19. 41. Sicut potestas, & honor, decet Regem; sic pietatis dolor decet Pontificem. S. Bonav. hic.

Pulcherimum est illud remicini: quia quod fuit illius Draconis capita. Apoc. 12. 3. totidem fuit hujus Agni cornua. Apoc. 5. 6. Rupert. l. 1. c. 6. de victoria Verbi.

Ex Patribus.

Univerfa Ecclesiae coram Christus est. Clem. Alex. l. 3. praed. c. 8. Christi imago, charactereque Patris est. Facies Filii Spiritus S. est. Id. l. 9. c. 40. in Jo.

Os Dei Unigenitus ejus est: nam, sicut pro verbis, quae per linguam sunt, sapedicimus, illa, & illa lingua; ita pro Dei verbo os ponitur. S. Ild. l. 1. Sentent. c. 5.

Novus homo Jesus Christus, primum ac praecipuum S. Spiritus est opus: quippe qui de Spiritu S. conceptus est. S. Rupert. l. 1. c. 2. de operib. S. Spirit.

Manus est virtus Christi, quae habet quinque attributa, quasi quinque digitos, quibus Deus cuncta operatus est: primum potentia; secundus sapientia; index; misericordia; medius tangens Venam cordis; justitia auricularis, quia minor aliis apparet nunc. S. Vinc. Ferr. l. 3. de S. Jo. Bapt.

§. I V.

Christi sanctitas, virtutes.

Ex Veteri, Novo, & Patribus.

Cae odor filii mei sicut odor agri pleni. Gen. 27. 27. Verè Christus fuit ager plenus floribus virtutum, scilicet rosis donorum, & liliis charitatum, Spiritus S. suavium consolationum. S. Bonav. ferm. Dom. 5. Epiph.

Ego autem sum vermis, & non homo. Pl. 21. 7. Vermis nimia quidem abjectione contemnibilis, sed magna continet sacramenta. Nascitur absque concubitu, repit humilis, repit sine sonitu. Quae si consideras, non immerito Christum D. vermem esse appellatum cognoscas. Vermis ergo, quia mortalis, quia de carne, sine permixtione humani feminis, natus est: quia vix ipsius silentiosa, & humiles, exierunt. Cassiod. hic.

Dominus regnavit decorem induit est. Pl. 92. 1. Perspicuum est, Prophetam appellavisse decorem, corporis assumptionem; vocat decentiam propriam carnem; non ob corporis naturam, sed ob virtutum perfectionem. S. Chryl. tom. 6. ferm. de inobed. hominis.

Ego flos campi. Cant. 2. 1. Dicitur indefinite flos: ut intelligamus, omnes gratiarum, ac virtutum flores in Christo contineri. Flos campi, juxta rationem Ambr. Aug. Cyril. Greg. &c. quia deus est totius Mundi, honor, & gloria, universi generis humani, de Ponte hic Exh. 20.

In quo nihil complacuit. Matth. 3. 17. id est, de ipso, & ejus perfectione, in me ipso complacuit, delectationemque habeo, tanquam qui talem Filium genui; tam speciosum, sanctum, & mihi in omnibus simillimum. Si enim latrat Deus in operibus suis; & si beneplacuit ei Domino in populo suo; quanto magis in Filio suo unigenito delectatur, & complacet; in quo nihil dissimilitudinis, nihil contrarietatis, nihil mali invenitur. Dion. Carth. hic.

Postus est hic in Genum. Luc. 2. 34. Est Christus sicut signum Crucis in via positum; ut per ipsum dirigamur, ne erremus, in via morum. Sed ubique ei contradicitur: nam quod Christus laudat, fugitur; & quod damnat amplectitur. Positus est Christus in signum humilitatis in praesepio, in signum paupertatis in Purificatione, in signum patientiae & charitatis in passionibus; sed contradicant superbi &c. Did. Stella hic.

Et surrexit legere. Luc. 4. 16. Ut unum de Minoribus Ordinibus, scilicet ordinem, officiumque Lectoris impleteret, & approbaret. Sicut etiam officium Exorcistae explevit, daemones expellendo. Acolythi, fidei Ceroferae potestate: ego sum lux Mundi. Jo. 8. 12. Ostarit quoque, ementes, & vendentes, de templo eijcitur. Jo. 2. 14. Dion. Carth. hic.

Origo fontium, & fluminum omnium, mare est; virtutum, & scientiarum Dominus Jesus Christus. Sanct. Bern. ferm. 13. in Cant.

Societas, quam Deus Pater altissimus, secundum suam sapientissimam dispositionem voluit, ut Filius suus dilectissimus haberet in illo Mundo, hoc est: I. perfectissima, continua, & summa paupertas. II. perfectissimus, continuus, & summus, despectus. III. perfectissimus &c. dolor. Ex vita B. Angelae de Fulg. 4. Jan.

§. V.

Christus est nobis omnia.

Ex Veteri, Novo, & Patribus.

Super unum montem. Gen. 22. 2. Iste mons est Caritas; super quem totum negotium Incarnationis, Praedicationis, Passionis, consummatum est. Hugo Card. hic.

Dilectus meus mihi. Cant. 2. 16. Dilectus meus est mihi Deus, & omnia; & ego illi subdita sum per omnia. Ille meus sponsus, & ego ejus sponsa; ille Pastor, ego ovina; ille Pastor, ego ovis. de Ponte hic Exh. 36. 8. 3.

Quam pulchri sunt pedes annuntiantis, & praedicatoris, pacem. Il. 52. 7. Arab. quam pulcher est, qui annuntiat pacem. Alexandr. quam decori, vel claris sunt pedes eorum, qui annuntiant bonum, & saluam. Leo Caltrius ex Prop. & Euseb. vertit, praedicatoris Jesum; accedit Orig. in c. 10. Rom. v. 15. qui per bonum accipit Jesum: annuntiantis Jesum; & addit: nec miretur quisquam, si nomine bonorum numero multitudinis exposuerimus, annuntiantis Jesum: facile enim intelliges, quomodo multa bona sit Jesus. Vita bonum est, Jesus est vita. Resurrectio bona &c. lux Mundi, Veritas, Via, Sapientia; thesaurus denique bonorum omnium est Jesus. Corn. hic.

Et denario diturno. Matth. 20. 2. Fit Christus paterfamilias, vinea, denarius, ad hominum salutem. Cyrill. Jerof. Cat. 10. unicoque variis fidei Salvator ad utilitatem: qui enim indigent recreatione, & lactia; illis fit vinea: qui opus habent, ut ingrediantur; his constituitur ostium. Et qui cuperent offerre orationes; illis fit Mediator, Summuque Sacerdos. Rursus habentibus peccata fit ovis, ut pro ipsis mactetur. Et omnibus fit omnia. Sanct. August. conc. 1. ad Palm. 38. hoc aurum, quod est, non potest tibi esse argentum: quod vinum est, non potest tibi esse panis: quod tibi lux est, non potest tibi esse potus. Deus tuus, Salvator tuus; totum tibi erit. Manducabis eum, ne esurias; bibes eum, ne sitias; illuminaberis ab illo, ne sis caecus; fulcietis ab eo, ne deficias. Apud te est fons vitae, & in lumine tuo videbitur lumen. Psal. 35. 10. Efcob. t. 6. Chr. par. observ. 5. Christus ovis propter Incarnationem, Pastor propter benignitatem Deitatis. Quamvis multa sint appellationes, sed unum tamen subiectum: unicumque autem variis fit Salvator ad utilitatem &c. tamquam optimus Medicus, & Doctor compatiens, accommodat se ad infirmitates nostras. S. Cyrill. Jerof. super eit.

Omnis Christus est nobis. Si vulnus curare desideras, medicus est; si febris aetnas, fons est; si gravaris iniquitate, justitia est; si auxilio indiges, virtus est; si mortem times, vita est; si caelum desideras, via est; si tenebras fugis, lux est; si cibum quaeris, alimentum est. S. Ambr. l. 3. de Virg. ante finem.

Omnia propter te Christus. Lapis propter te, ut tu edificeris; mons propter te, ut tu ascendas. Ideo inclinavit caelum, ut tu effes vicinior; ideo surrexit in verticem montis, ut te elevaret. Id. in Pl. 41.

Repellis nos a te? da nobis alterum te. Ad quem ibimus, si te relinquimus? S. Aug. tr. 27. in Jo.

Ipe erat eis omnia; neque caelum ante desiderium ducebant, tu mihi cuncta illa. S. Chryl. hom. 48. ad populum.

Quid quaeris, quod in illo non invenias? si agrotus es, medicus est; si exulatus, dux est; si desolatus es, Rex est; si impugnavis, pugil est; si sitis, potus est; si alges, vestimentum est; si tristis, gaudium est; si obtenebraris, lux est; si orphanus, Pater est; sapientissimus est, omnia sine fine gubernans. S. Bernard. de Pass. Dom. c. 22.

Bonus pastor, qui animam suam dat pro ovibus suis. Animam pro illis, carnem illis: illam in pretium, istam in cibum. Res mirae! ipse pastor, ipse pascuca est, ipse redemptio. Idem ferm. 31. in Cant.

Non serviam, inquit homo Creatori. Ego igitur serviam tibi, inquit Creator homini; tu recumbe, ego ministrabo; ego tibi pedes lavabo. Tu quiesce, ego languores tuos feram; inimicitias portabo; utere me, ut libet in omni necessitate tua; non modo tu seruo tuo, sed etiam tu jumento tuo, ut peculio tuo. Si fatigatus, aut oneratus es, ego te, & onus tuum feram; si esuris, aut sitis, & ad manum forte nihil melius habes; ecce ego paratus immolari, ut carnes meas comedas, & sanguinem bibas. Si in captivitate ductus es, ecce ego. Vende me; teque pretio mei, vel me ipso pretio redime. Si infirmari, & moritans, ego moriar pro te; ut de sanguine meo tibi conficias medicamentum vitae. Guaric. f. 1. de rem. palm.

Tibi rex, tibi sacerdos, tibi pastor, tibi sacrificium, tibi ovis, tibi agnus, tibi totum factus est; qui fecerat totum. Et, qui si tibi numquam, tibi toties immutatur: propter te varias monstratur in formas, qui manet unica Majestatis suae in forma. S. Chrysol. f. 23.

§. VI.

Christus est Lumen nostrum.

Ris in novissimis diebus preparatus mons Domini. Il. 2. 2. Tabor interpretatur lumen adveniens, ait V. Beda: Unde verò hoc lumen advenit? ab illo scilicet, qui illuminavit omnem hominem venientem in hunc Mundum. Jo. 1. 9. quod est lumen, quod neque ab alio accenditur, neque unquam extinguetur. Arcones hic Exposit. vaticini secundi.

Lumen ad revelationem gentium. Luc. 2. 32. Lumen illuminans positum est ante conspectum hominum; ut, si non recte ambulatur, non adhibetur Lumen, sed errare volentem ad splendorem ejus. Sim. de Cass. l. 1. advertite lumen in lucerna tertia; solem in nube, Deum in homine, in luteo vasculo carnis nostrae splendorem gloriae, candoremque Lucis aeternae. Guar. ser. 2. in Epiph.

Ego sum lux Mundi. Jo. 8. 12. Velle lucere, ut ardeas, & uras; non est lucere ad morem Dei; qui non lucet, ut infules; sed ardet, ut luceat. Ego sum lux Mundi. Cur non dicit: ego sum sol Mundi? Imò nunquam Evangelistae illum solem vocat, sed semper Lucem: & sic semper ille tum seipsum, tum Discipulos suos, vocat. Cur Lux, non sol, amat vocari? Resp. sol duo habet: illuminat, & urit: quod lucet, blandum est, & gratum; quod adurit, asperum. Sic Christus, quantum in illo est, semper sibi a sole mutatur, non ardorem, sed splendorem; non quod rigidum, sed blandum, non quod amarum, sed dulce. Did. Nil. Sabb. post D. 4. Quad. 5. 2.

Surge, qui dormis, & illuminabit te Christus. Eph. 5. 14.

Dabo, illi bellum matutinum. Apoc. 2. 28. Haec est Christus, qui ait c. 22. 16. ego sum stella splendida & matutina. Et Num. 24. 17. orietur stella ex Jacob. Christus enim vincens tribuit semetipsum, suaeque claritatis visum. Dicitur Christus Stella matutina, id est, Lucifer. 1. quia in hac vita dispulit tenebras inidelitatis, & in futura dispulset tenebras mortalitatis. 2. quia, uti Lucifer noctis finem, diei incipit praebet; ita Christus peccato, & ignorantiae finem; fidei, & salutis, incium attulit. Corn. hic.

§. VII.

Christus est Confiliarius, Doctor noster.

Ex Veteri, & Novo.

Ox Domini in magnificentia. Psal. 28. 4. quia excitat ad magnifica, & heroica, facinora; ut non tantum praecpta, sed etiam consilia, corde magnanimo exequamur. Id. in Cant. 2. 9. 4.

Vox illi illi mei. Cant. 2. 8. Cum audieris voces ejus, praecpta scilicet, & consilia; veni ad obediendum; & exequendum celeriter. de Ponte hic Exh. 4. 5. 5.

Vocabitur Confiliarius. Il. 9. 6. Haymo ait: Christus est Confiliarius: quia ab ipso omne sacrum consilium procedit, ac praefertim castitatis, paupertatis, obedientiae. Si heres in dubio, nescis, quid eligendum; adi magni consilii angelum: erit tibi instar columnae Hebraeorum, in deserto viam ostendit. Corn. hic.

In principio erat Verbum. Jo. 1. 1. Cur hic secunda Persona potius dicitur verbum, quam Filius? Gregor. Naz. in Carmine Nico: Nominibus cum multis ipse vocetur, nullum aliud nomen, quam Verbi, gratius audit. Est enim nomen Doctoris, ut tradunt. Orig. l. 1. in Joan. Clem. Alex. or. adhort. ad Gentes, Epiph. II. 61. 1.

Ut pascuere caprov indulgeriam. At Filii nostri Majestatis est, importans aequalitatem in natura. Voluit ergo Christus in prima facie Evangelii se potius Verbum, quam Filium nominari: ut denotaret, se in primo loco ante oculos habere id, quod numus fidei commissum posebat; non id, quod celsitudo personae importabat: ut suo nos exemplo doceret; quantum debeas esse fixum in mente, commisso nobis officio respondere. Did. Nil. pol. p. 2. l. 9. Expos. 3. q. 8.

Servus servus, quia venit hora ejus. Jo. 13. 1. Hora ejus, ad eum mo-

modum, quo in scholis hujus, vel illius, Doctoris dicitur: qua praefitura sectionem suam quicque inchoat. Hora prima Patriarchæ Legis veteris, operibus suis sanctis, populum docuerunt. Secunda Sacerdotes ritus, & caeremonias, praegerunt. Hebr. 1. 1. multasiam, multaque modis. Et novissime vero in Filio suo. Ecce Doctor à Patre ordinatus: hic est Filius meus dilectus, ipsum audite. Tota vita docuit; at in transitu ad Patrem maxime: filios obedientiam, justos pietatem, offensos charitatem, divites misericordiam, & liberalitatem; infirmos, & vulneratos patientiam; omnes amorem, & charitatem, docuit. Doultreman l. 1. c. 4. de amore fact. 3.

Ex Patribus.

Dicitur est magni Consilii Angelus. Magnum enim cogitatum Patris, super hominis felicitate restitutione, annuntiatur Saeculo erat. Tertull. lib. de Carne Christi.

Notiter pedagogus Sanctus Deus Jesus. Clem. Alex. l. 1. pæd. cap. 7.

Non aliter nos discere poteramus, quo sunt Dei; nisi Magister nosset, Verbum existens, homo factus fuisset. S. Irenæus l. 5. c. 1.

Lactantius vocat Christum, Doctorem justitiae. l. 4. div. inst. vivam, praesentemque Legem. Lactant. l. 4. div. inst.

Rex Jesus, perfectus infantium Magister, parvulus factus est parvulis, ut erudiret imprudens. S. Cyrill. Jer. Cat. 12.

Oratorem gratiae, & veritatis, Christum vocat. S. Rupert. l. 11. in c. 13. Jo.

Mea Grammatica Christus est, qui homo pro hominibus factus est: & in ipso quicquid potest fratrum meorum edificationi consulere, huc solum novit mea epistola redolere. S. Petr. Dam. ep. 8.

Ideo Joannes c. 1. 14. vocat Filium omnipotentis Verbum: quia, sicut quicque homo per Verbum suum manifestat alteri voluntatem cordis sui; ita Deus Pater manifestavit hominibus voluntatem suam per Filium. Sanct. Honorius serm. in Nat. Dom.

Christus est Doctor internus; nec ficitur alia veritas, nisi per ipsum. S. Bonav. l. 2. de Vir. Cardin.

S. VIII.

Christus est læticia nostra.

Ex Veteri, & Novo.

Rexum fecit mihi Deus. Gen. 21. 6. Isaac typus Domini à risu sortitus est nomen: ut discamus, humani cordis exultationem à Christi ortu pendere. Ideo Angelus nuntiatur pastoribus Christi ortum, pramissit: evangeliza vobis gaudium magnum. Luc. 2. 10. Oliv. l. 11. Strom. hic S. Ambr. l. de Isaac c. 1. Isaac risus Latine significatur: risus autem insigne læticiae est. Quis autem ignorat, quod is (Christus) universorum læticia sit: qui mortis formidolose, vel pavore compresso, vel merore subitao, factus omnibus est remissio peccatorum, apud Corn in Gen. c. 21.

Introducit me Rex in cellaria sua. Cant. 1. 3. Nomen illud Rex, amor divinus, & Fidelis anima, pastoritias induant personas, similitudines, & exempla, à rure, pascuis; cur hic ad regiam aulam divertunt? Agitur hic de læticia, & spiritualibus gaudiis. Horum abundantiam ut palam faciat, non intra argutias tenuis pastorum vitæ se continent. Induit Deus saepe personam agricolæ, vinicolæ &c. sed in prabendis delicias regem agit. Obiervat id Orig. hom. 1. ex 4. in Cant. Pinna in Eccl. Ethol. 7.

Fulcite me floribus. Cant. 2. 5. Per flores, & poma, rectè intelligimus verba, & exempla, dicta, & fama, ipsius Christi quorum jugis meditatio, & fervens imitatio, magnum solatium, & solacium præstat his, qui ipsum ardenter amant, quandiū in hoc exilio ejus absentiam patiuntur, de Ponte hic Exh. 37. §. 1.

Hauserunt aquas in gaudis de fontibus Salvatoris. Il. 12. 3. Quis non videt latere in Salvatoris latere puteum gaudiorum? Oliva l. 11. Strom. hic.

Venite ad me omnes. Matth. 11. 28. Qui illi omnes? etiam nē delictis immanates? vocat solum eos, quos temporaria læticia copia deficit. qualaboratis, & onerati estis. Id. ib.

Venit et convitium magnum. Luc. 5. 29. Qui domicilio Christi recipit interno, maximis delectationibus exuberantiam patitur voluptatum. S. Ambr. l. 5. in Luc.

Vocatus autem & Jesus ad nuptias. Jo. 2. 2. Quid est, quod Evangelij lecto festivitati nuptialis interfuisse Dominum perhibet invitatum? nisi quod ibi vinum, id est, virtus læticiae spiritualis, defecerat. At languagebant sicutum convivarum ora vini lætiantis inopia: quoniam vinum læticiae cor hominis. S. Gauden. tr. 8. delect. Evangelij.

Post hoc erit salsus dies Judæorum. Jo. 5. 1. Ad malè habentes, qui festivitatis vacare non poterant, se convertere misericors miser factus homo. Semper Christus se tradidit ad solamen, qui mundi folatia depexerunt; aut quos ipse mun-

das abhorret; si velit se in Christi bona transferre: Sim. Call. l. 5. c. 27.

Abraham pater vesper exultavit, ut videret diem meum; vidit, & gavisus est. Jo. 8. 56. Sepius Abrahæ pro voto res obtigit, sæpius desideratis potius est; divitiis abundavit, hostes vicit, filium senex suscepit &c. at de nullo horum gævium eum dicit Dominus, nisi quando Christi diem vidit. Orig. hom. 10. Gen. non gaudebat de presentibus Abraham, neque de divitiis Mundi, & adibus Saeculi. Visio illa, qua videbat Christi diem, & spes, quæ ipso est, gaudia cumulabat. Pinna in Ecclesiasticum Ethol. 7.

Ego sum vitis. Jo. 15. 1. Prætermisit alias arbores, vitis dumtaxat imaginem sumens; quod ex illa lætificans, & calefaciens, fructus exigit; ex quo jam sanguinem suum tegerat, & propinaverat Discipulis. Sim. Call. l. 7. c. 45.

Dabo illi stellam matutinam. Apoc. 2. 28. Est Christus consolans suos in perfectionibus, & afferens lucem proximè securæ prosperitatis. Sylv. hic.

Ex Patribus.

An non Christus totus est dulcedo, & totus desiderabilis? S. Jo. Damasc. or. de Dom. Transfiguratione. Uni Jesus praesens est, iustus voluptate commutatur, & lacrymarum vis in læticiam vertitur. S. Basil. Seleuc. or. in Chananzam.

Paradisum habemus multo meliorem, & longè delectabiliorem, quam primi parentes habuerunt. Et paradus noster Christus Dominus est. S. Bern. l. 1. in Nat. Dom. Pro paradiso, quem perdidimus, restitutus est nobis Christus Salvator. Id. f. 66. ex parvis.

Christus est suavissimus ad audiendum, speciosissimus ad videndum, delectabilissimus ad gustandum. Si sic delectat auditum hominum melodia, si sic concentus avium, si sic harmonia instrumentorum omnium Musicozum: quantum delectat in seipso audire summum bonum ineffabile, quod causa est, & principium, omnium sonorum. Semper enim major est virtus in radice, quam fit in arbore; & major abundantia in fonte, quam fit in rivulo descendente. S. Bonav. l. 1. de adventu.

In illud Luc. 5. 1. cum irruerit in eum turba: desiderabant enim, non solum eum aspiciere, & audire; sed etiam tangere: & posteriores impellebant priores; ita ut eum impetu quodam irruerent in eum. Quis enim bonæ mentis non appetere tam dulcem, & pulchrum aspiciere; tam sapientem, & eloquentem audire; tam virtuosum attingere; tot, & tantorum mirabilium operatori affare: praesertim quia gratiosissimum habebat, delectabilissimum aspectum. Immo in revelationibus S. Brigitæ credibiliter legitur, dignissima Virgo Maria loqui ad Brigitam: quod, quicumque desolatus, seu tristis, vultum Filij sui aspexerat, mox levamen consolatorum sensit; ita, quod adversitati- bus, aut merore pressis, dicere consueverunt: eamus ad Filium Mariae, ut ex ejus consolemur aspectu. Dion. Carthus. in cap. 5. Lucae.

Filius meus tam pulcher facie erat; quod nullus videbat eum, qui non consolabatur in conspectu ejus, etiam si praecordialiter dolerem haberet. Justus vero spirituali consolatione consolabatur. Sed & mali tristitia Saeculi, tanto tempore, quo eum videbant, relevabantur. Unde & dolentes dicere consueverunt: eamus, & Filium Mariae videamus, ut saltem tanto tempore relevemur. l. 4. revel. S. Brigitæ.

S. IX.

Christus est Advocatus noster & Propitiatio.

Actus propitiatorum. Ex 25. 17. Quid per propitiatorium, nisi ipse, qui est propitiatio pro peccatis nostris, figuratur? S. Rupert. l. 14. in c. 20. Jo.

Sanctifica eos. Jo. 17. 17. Infatigabilis, & infatigabilis, amor Christi semper providet, & optat meliora dilectis; nec marcet otio, & ferrari nescit. Ecce amator hominum Christus, maxime Discipulorum suorum; quos ex omni carne, & Mundo, elegerat; à Mundo segregaverat, & urbanizaverat ad coelestia: quanta cura, quantoque studio, super eos intendit, fungens advocacionis, & interpellationis officio apud Patrem: committens eos in curam, atque custodiam; ut sub ejus tutela degant, agant, conserventur, sanctificentur, & unum sint. Sim. Call. l. 12. cap. 18. in Jo.

Qui est ad dexteram Patris, qui etiam interpellat pro nobis. Rom. 8. 34. Theophyl. ad Hebr. 9. Illud ipsum, quod Christus carnem ferens Patri affidet, intercessio est pro nobis; tanquam Caro pro nobis exoret Patrem: ut, qua ob hoc ipsum assumpta, nimirum ob salutem nostram. Intuens enim illum Pater, recordatur dilectionem erga mortales, propter quam gavissus corpus Filij suus hacque ratione ad misericordiam inflectitur. Barradius D. 5. post Pascha l. 5. c. 12.

Orat Dominus, non ut pro se obsecret, sed ut pro me impetret. Nam, etsi omnia posuerit Patrem in potestate Filij; Filius tamen, ut formam hominis impleteret, obsecrandum Patrem putat pro nobis, quia advocatus est noster. S. Ambr. in c. 6. Lucae. Erant pernoctans in oratione.

S. X.

S. X.

Christus est Pax nostra, &c.

Sponsus, Sponsus sanguinum tu mihi. Exod. 4. 26. Hoc dicit Christo versus Christianus, praesertim religiosus: sponsus sanguinis, &c. tum quia tuo sanguine animam meam tibi coemisti, & desponsasti; tum quia à me vicissim, ut sim sponsa te digna, sanguinem meum; imò carnem, & vitam meam exigit, dum docet mortificandas concupiscentias carnis, & sanguinis. Corn. hic. Congruè sponsus à spondendo dicitur Christus, qui toties promissus est per Prophetas. Cassiod. in Pl. 17.

Altare nostrum. Lev. 3. Christus est; ignis, qui ex eodem altari est, Spiritus Sanctus est: quem utique ignem ille venit mittere in terram, & voluit vehementer accendi. Potèr holocaustum nostrum cor nostrum est, totum incensum, id est, totum divino amori deditum, & propter illum ab omni carnis amore separatum. S. Rupert. l. 1. c. 28. in Levit. Jesus, qui est altare nostrum, divina est divinarum mentium consecratio. Dion. Areop. l. de Eccl. Hier. c. 4.

Et in terra pax hominibus. Luc. 2. 14. Theophyl. hic. S. Sophronius or. in Natali, per pacem Christum D. intelligunt, juxta Ephes. 2. 14. ipse est pax nostra. Syr. Arias, S. Methodius de S. Simoone, & Anna, S. Basil. Epiph. Greg. Nil. legunt: & in terra pax, & in hominibus bona voluntas. Sylv. hic.

Formam servi accipiens. Philipp. 2. 7. Non servus servorum Dei, sicut Papa; sed servus servorum diaboli factus est, serviens in homo peccatorum, expurgando. Servire me fecisti in peccatis tuis. Il. 43. 24. Servivisti autem nobis non uno anno, sed usque ad mortem. Unde nefas est, fraudare eum mercede sua, id est, animam tuam, pro qua servivisti. S. Bonav. serm. 7. Dom. 1. Advent. Non venit, inquit ministrans; sed ministrare. Matth. 20. 28. Bonus minister, qui carnem suam in cibum, sanguinem in potum, animam ministravit in pretium. S. Bern. l. 54. in Cant.

Medicus noster. Verbum Paternum solus est humanarum ægritudinum Pœonius medicus, & sanctus ægrote animæ ioculator. Clem. Alex. l. 1. præd. c. 2.

Servus noster est Christus; si servus nobis miseris usque ad sanguinem. S. Bonav. spec. B. v. c. 12.

S. XI.

Christi beneficentiae varia nomina.

Ex Veteri, & Novo.

Portavit te. Deut. 1. 31. Affectuose portavit nos Dominus, ad penitentiam expectando. Ol. 11. 3. ego quasi auribus. Et. Item in cruce peccata nostra sustinendo. Il. 46. 4. ego feci, & ego feram. Item ad viam reducendo. Luc. 15. ovem errantem reportavit. Item ab hostibus liberando. Ex. 15. Vos ipsi vidistis, quid fecerim Ægyptiis &c. Item in bono promovendo. Il. 40. 11. fecit pastor gregei suum pascuis, in brachio suo. Hugo Card. hic. Fecit potentiam in brachio suo. Luc. 1. 51. Dicitur Filium Brachium Patris, quia per ipsum operatur Pater. Est autem Filius ut brachium nutricis, ad portandum parvulos. Ol. 11. 3. ego quasi nutritius Ephraim. Et. Id. hic.

Ego autem sum vermis. Pl. 21. 7. Lorin. convenit Christo vermiculo proprietates ejus, quo pretiosæ vestes rubeant; & alterius, qui feracis suppeditat. Arcones in Il. 1. Disc. 8. Præbent oves lanam, vermes bombyces sericum; ex quibus vestimenta pretiosa. Præbuit Christus agnus mansuetus, & vermis tenerissimus, materiam quasi de visceribus suis; cum aperto latere infinitum suum erga nos amorem effudit pretioso sanguine tinctum; ut hanc charitatis vestem texeremus, ut amor ejus ad mutuum provocaret amorem. Dicitur tibi Caritas.

Libere generationis JESU Christi. Matth. 1. 1. Sicut Adam omnibus hominibus fuit Pater vitæ mortalis; sic Christus Fidelibus est Pater vitæ immortalis; ut docet Paulus. Rom. 5. 14. &c. Et sicut Adam fuit Mundi veteris, sic Christus novi, & melioris, origo. Corn. hic.

Panem nostrum quotidianum. Matth. 6. 11. Panis vitæ Christus est. Et panis hic omnium non est, sed noster est. Et quomodo dicimus Pater noster, quia intelligentium, & credentium Pater est; sic & panem nostrum vocamus, quia Christus noster panis est. S. Cypri. lib. de or. Dom.

Berphage. Matth. 21. 1. ait Janlenius, & Adrichomius, fuisse vicium Sacerdotum, in eoque agnos, capras, & boves pro sacrificiis vellet alios: Quare ex Berphage Sacerdotes solebant educere agnos Paschales, aliaque victimas in templo offerendas. Ea de causa Christus ex Berphage cum triumpho deduci voluit per portam auream in Jerusalem, & templum: ut ostenderet, se esse agnum, qui tollit peccata Mundi. Corn. hic.

Ego sum via. Jo. 14. 6. Via in exemplo; Veritas in promissione; Vita in premio. Hugo Card. hic.

Exsternans, quæ horum unum esset. Jo. 20. 15. Jesus est hortulanus, quia ipse seminavit omne semen bonum in horto animæ tuæ, & in cordibus Fidelium suorum. Orig. hom. de Magd.

Ex Patribus.

Magnum quid attulit mercator iste (Christus) de regione sua. Mercator iste invenit in regione nostra, quod hic abundat. Quid hic abundat? nasci, & mori. Plena est terra ista nasci, & mori. S. Aug. serm. 86. de diversis.

Hæc mira commutatio facta est, & divina peracta sunt commercia: mutatio rerum celebrata in hoc Mundo a Negotiatore coelesti. Venit accipere contumelias, dare honores; venit haurire dolorem, dare salutem; venit subire mortem, dare vitam. S. Aug. in Pl. 29.

Venit ad regionem peregrinationis nostræ accipere, quod abundat, opprobria, flagella, colaphos, iputa in faciem, contumelias, spineam coronam, suspensionem in ligno, crucem, mortem. Hæc abundat in regione nostra, ad talia commercia venit. Quid dedit? dedit exhortationem, dedit doctrinam, dedit remissionem peccatorum: accepit contumelias, crucem, mortem. Attulit nobis de illa regione bonas; & in regione nostra ipse pertulit mala. S. Aug. in Pl. 148.

Mercatus est à nobis, quod hic abundat, nasci, & mori: re-furgere, in æternum vivere, hic non erat. Invenit hic viles merces terrenas; & pro terrestribus attulit peregrinas, & coelestes. S. August. f. 13. de temp. apud Did. Niff. D. 1. Pent. §. 1.

Cum nos impertisset Divinitate, vicissim à nobis accepit carnem. De qua permutatione dicebat David Ps. 88. 52. exploraverunt commutationem Christum. Hoc est: carnem Filij tui affecerunt probro, & contumelia. Did. Niff. D. 1. post Pent. §. 1.

Christus vestimentum nostrum est. Si volumus Christi habere vestimentum; mundi sumus, quasi nix. S. Hier. in Pl. 147.

Christus est plenum Deitatis numisma. Christus est machina nostræ redemptionis, & pretij. S. Chrysol. serm. 169.

Post diuturna tempora tetra noctis, aurora suæ desiderio splendore æternus dies Christus noster refulxit in lucem: qui duodecim suas horas in Apostolis duodecim signanter aptaret. Id. f. 170.

O bone Jesu! totius B. Trinitatis thesaurorum elargitor. S. Laur. Just. de incend. amor. cap. 6.

Pulchrum aurigum hominem Christum diligamus. Pullum sub veteri duxit sub idem jugum, & junctæ hominum biga, curam dirigit ad immortalitatem. Pulcherrimum est spectaculum Patri Filium æternus victor. Clem. Alex. Orat. adhort. ad Gent. 1.

Christum piscatorem hominum vocat Clem. Alex. in Hymno. Totum nobis proficibat, quidquid Salvator hominis agebat in homine. S. Maximus h. 2. in Epiph. Dom. Quidquid Christus fecit, aut pertulit, ut victor; nobis meritotium fuit. Dion. Carth. in Matth. c. 4.

De utagere lapide dicitur, quod non folium ferrum ad se trahat, sed etiam ipsum ferrum ejus contactu recipiat virtutem, & trahat aliud ferrum. Ita Divinus magnes Christus Jesus non solum suos Discipulos ad se traxit, sed etiam commotus coelesti suseloqui, & conversationis, virtutem innumerum homines at-trahendi communicavit. Diez ser. 3. Pent. conc. 1.

Vide tit. Pastor.

S. XII.

Varia de Christo Domino.

Ex Veteri, & Novo.

Ego flos campi. Cant. 2. 1. factus sum; hoc est, terrenum corpus assumpsi. Et, cum æternus, & excelsum, imò vobis immensus essem, liliū sum factus; non montium, neque collium, neque camporum simpliciter, sed convallium. Non enim viventibus modo salutem; sed mortuis resurrectionem annuntiavit, descendens in inferiores partes terræ. B. Theodoret. hic. Liliū convallium est Christus, hoc est filius humilium paenitentium. S. Thom. hic Flos campi Christus, quia non aratus, nec factus fuit: quia de Virgine sine viri ministerio natus apparuit. S. Ildephons. l. 6. de assumpt. B. V.

Levo ejus sub capite meo. & dextera illius amplexabitur me. Cant. 2. 6. Orig. & S. Bernard. aliqui Doctores, per lavam intelligent Humanitatem, & omnia, quæ pro nobis in carne egit, & passus est: & dexteram Divinitatem, & cuncta, quæ ad ejus gloriam, & majestatem spectant. de Ponte hic §. 1.

Primum quidem sermone. Act. 1. 1. Græcè verbum. Non dicit Lucas Evangelium, sed sermone, seu verbum: quia cum in Evangelio scribantur Christi D. virtutes, opera, doctrinæ: quæ ob suam multitudinem, tot, & tanta sunt; ut, quicquid dicitur, tam paucum, & strictum, videatur, ut unus fermus, unum verbum dicatur. Inde Rom. 9. 28. referens locum Il. 10. 23. ait: abbreviatorem Dominus Deus faciet in medio omnis terræ. Quod de verbo Evangelico, & doctrina explicat Orig. Sylveira hic q. 2.

Ex Patribus.

Si miracula faciens nihil pertulisset ut homo, plenè eis apparuisset Deus; rursus humana patiens si nulla fecisset ut Deus, pif-

purus putaretur homo. Sed, quia & Divina fecit, & humana pertulit; quasi per fenestras, vel per cancellos, ad homines prospexit; ut DEUS & appareret ex miraculis, & lateret ex passionibus; & homo cerneretur ex passionibus; sed tamen esse ultra hominem ex miraculis agnosceretur. Sancti Greg. hom. 13. in cap. 40. Ezech.

Julianus apostata insultabat Christo, quod non ex regina natus, nec filius terreni regis fuerit, nec Mundi gloriam habuerit. Respondit S. Cyrillus l. 6. contra Julian. hoc ipso Christo testatum fuisse suam Divinitatem: oportebat, inquit, omnino JESUM existentem DEUM curam habere, ne videretur hominibus gloria minor, & desiderare nobiscum momentaneas has glorias, pompaeque vanas. Etenim qui has, tanquam quid sublimis amat, minor videtur illis: qui autem contemnit, est illis major. De Ponte in Cant. c. 3. Exh. 10.

Ad mamillam Patris, quae curarum oblivionem inducit, nempe Verbum confugiunt. Clem. Alex. l. 1. p. d. c. 6.

Christus totus fuit matri simillimus: hoc enim, qui viderunt utriusque imagines ad vivum, asserunt, nunquam sic fuisse filium matris simillimum, vultu, & moribus; verbis, & habitu. Denique in omnibus Mater nihil fuit, nisi Filii adumbrata imago, & Filii Matris expressa figura. S. Thom. Vill. conc. 3. de Nat. B. V.

Emitur Redemptor quinque felix a matre, Virgine, qui quinque plagis totum erat Mundum redempturus. Id.

Quod si tu nosseres, Domine, omnia quoque tua nostra sunt. Nostra igitur sunt merita tua, nostra sunt vulnera tua, nostri vagitus infantis, nostri labores docentis, nostri dolores morientis. Id. conc. de Purif.

Ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum. Joan. 12. 32. trahit omnes ad modum solis; qui de mari aquam dulcem, & puram, in altum trahit; salnam, ponderosam, atque terrefrem derelinquens. Summa praed.

Christus Requies nostra.

Noe. Gen. 9. 29. dicitur requies; & Christus ait. Joan. 16. 33. in Mundo pressuram, in me autem pacem habebitis. Hugo Card. hic.

Christus est lapis pulvinaris. Jacob Gen. 28. 11. juxta Hieronymum in Psalm. 132. August. l. 16. de liv. cap. 38. Greg. Naz. Gregor. M. Ut enim Jacob in eo lapide recubans suaviter obdormivit; ita Fidelis in Christo requiescens. Mendoza in l. 1. Reg. g. 6. v. 29.

Etiam sedisset. Matth. 5. 1. Sedit ad quietem mentis, ex doctrina Christi hominibus affuturam. In ea aeternus Pater quiescere voluit omnium hominum mentes. Sufficit enim omnibus praeter omnia; & cuncta sine ipso deficiunt. Sim. Cass. l. 10.

Per suam resurrectionem JESUS populo requiem comparavit: Requies enim in caelo, non in terra est. Requies nostra, Dominus est JESUS qui ait. Luc. 23. 43. hodie mecum eris in paradiso. S. Anbr. ep. 39.

Lectus Sanctorum Christus est, in quo universonum fessa Secularibus praellis corda requiescunt. Sancti Ambrosius l. 2. de Isaac & anima c. 5.

Quid per Sabbatum debemus intelligere, nisi Christum? in isto enim Sabbato requiescimus, cum in illo spem ponimus, cum hunc toto cordis amore diligimus; ac, rerum temporalium concupiscentiam postponentes, a servitium operum labore cessamus. B. Petr. Dam. l. 2. ep. 5.

TITULUS XIII. CIBI.

S. I.

De Corporalibus.

Germinat terra herbam viuentem. Gen. 1. 11. & hortum pomiferum; nam naturalis cibus jumentorum est herba; naturalis hominum cibus sunt fructus, & poma. Sancti Thom. hic.

Anima nostra avida est, nihil aliud respiciunt oculi nostri, nisi Man. Num. 11. 6. Erat ille cibus. Sap. 16. 20. omnem delectationem in se habens, & omnis saporis suavitatem; unde ergo tantum illis fastidium? Abul. hic: in manna non erant varietates; quia, quamquam sapores essent diversi, tamen color unicus erat, & figura semper eadem; etiam odor non erat diversus: ista tamen in cibus multum immutant appetitum nostrum. Nimirum tantum hominem tenet varietatis amor; ut, si unus illi quotidie offeratur cibus, licet ab angelis adornatus, mox stomachum moveat. Did. Niff. in Phoenice l. 1. cap. 11. Cassiod. l. 2. ep. 3. ipse quoque annus, temporum pater, quadrifaria se diversitate componit; nec desiderium caperet, si novitatis gratia non haberet. Ibid.

Innocentius decepturos alimenta ex arboribus, adhuc sibi bene conscios homines, ad superna evertit; & commissum ad conquirenda fragmenta homines terrae, soloque dejecit. Tertull. ep. de cibus Judaicis.

Rex Attalexes, teste Plutarcho, cum in praecipiti fuga

commeatum omnem perdidisset, panem hordeaceum, & aridas ficus pauculas, appetentia tanta comedit, ut diceret: Dilecti! quosmodi voluptatis haecenus inexpertus fui! quia scilicet nunquam esurians comedi. Rex Ptolemaeus longis itineribus Aegyptum peragrans in pauperem casam divertere coactus fuit. Hic panis niger, & crassus, in coena caput appositus fuit. Rex avidus comedens: nunquam, ait, suaviorem cibum sumpsi. Drexel. de jejuniis c. 6. §. 2. Vide ibi plura.

S. II.

Cibus quomodo sumendus.

gressus secundum consuetudinem. Or. Luc. 22. 39. Post coenam non desidia, & ludi, & somni, Dominum excipiebant; sed docebat, & orabat: propter nos haec figurans, & demonstrans. Theophyl. hic. Senex Joannes ad senem Pectum veniens, & querens, quid per 40. annos, quibus ab ea separatus fuerat, egisset? nunquam, ait, me sol reficientem vidit. Jo: Cass. de coenob. instit. 27. Et c. 26. refert de quodam, qui nunquam solus comedit; sed licet per totos quinque dies ad ejus cellulam nullus e fratribus venisset, refectioem jugiter distulit.

Fames, & sitis, quidam dolores sunt: urunt, & sicut febris necant; nisi alimentorum medicina succurrat: quae, quoniam praesidio est, consolatione munerum torsum, in quibus nostrae infirmitati terra, & aqua, & caelum, ferviunt; calamitates deliciae vocantur: Hoc me docuisti; ut, quemadmodum medicamenta, sic alimenta sumpturus accedam. Sed dum ad quietem fatietatis ex indigentia molestia transeo? in ipso transitu mihi insidiatur laqueus concupiscentiae. S. August. l. 10. Confess. c. 31.

Sicut ager ad medicinam, sic ad fundendas dapes quisque debet accedere. S. Bern. D. 10. Pent. de vino inquit.

Sicut ad crucem, sic accedas ad cibum. S. Bern. de formula honestae vitae, c. 10.

Ne in corpore curando universonum vitae tempus consumas; sed quandoquidem corpus esurit, & delicias appetit; cogita tunc, & animam tuam voto cibo refocillari velle. S. Ephrem ser. de compuncti animae, & salute.

S. Eutichius Abbas 40. annis non sumpsit cibum, nisi prius flevisset. Athan. Kirch vita S. Eustach. 13. Jan.

Afecta spiritualis amabilem vitam, & passionem Domini JESU, tanquam pretiosissimum margaritam in serinio peccatoris sui reconditam habeat. Dum corpus cibo, & potu reficit; buccellas, quas sumit, devota cogitatione intingat in purissimum sanguinem illum, & hauriat potum e roscis vulneribus ejus. Ludov. Blofius Instit. spir. c. 6.

V. Lud. Blofius ad mensam magis de spiritu, quam corpore, saginando sollicitus, singulas cibi buccellas, ut ipse loquebatur, in Christi sanguine intingebat. Boll. 7. Jan.

S. Palamon in Paschate cum accederet ad mensam, vidissetque olei apparatus cum sale; fricans manibus frontem, & uberium flens, ait: Dominus meus crucifixus est, & ego nunc oleum comedam? Boll. 11. Jan.

S. Henricus Sulo, ante mensam genua flectens, aeternam Sapientiam enixe precabatur; sociam se ipsi praerberet, secumque ederet. Ad singula fercula scutellam coelesti Patrifamilias offerebat, rogans, ut benediceret. In mensa quinque haustus capiebat, & eoque ex charissimi Domini sui totidem vulneribus. Si quis cibus injucundus illi oblatus fuisset, in cruentum cor Dilecti sui intingebat, nihil haesitans; quin illi nihil incommodi allaturus. Delectabatur valde pomis; in visione putabat sibi pomum porrigi a quodam cum his verbis: accipe, & fructe; id est enim, in quo tu voluptatem aucuparis. Respondit ille, se non nisi in aeterna sapientia delectari. Contra ille enim mendaciam arguit. Igitur pudore suffusus, toto biennio poma non attingit: quo evoluta cum male crevisset, ita ut fratribus non apponerentur, & secum certans, rogavit Deum; ut, si ipsi placeret, ut pomis vesceretur, cunctis fratribus faceret subministrari. Mane homo ignotus illi multos nummos offert, ea conditione, ut poma emeret. Factum, & longo tempore suffecerunt. Tunc coepit Henricus vesci pomis grato animo. Majora fecabat in quatuor fructa; de his tria comedeat in sacro, Trinitatis nomine: quartum in eo amore, quo Mariter, & Virgo, suo Jesulopomum praebuit edendum. Boll. 25. Jan.

S. III.

Cibi spirituales.

Cibus verus, & sanctus, & mundus est, fides recta, immaculata conscientia, & innocens anima. Quisquis sic pacifatur, Christo convescitur; talis epulatur conviva est Dei. Iste sunt epulae, quae angelos pascent; istae sunt mensae, quae Martyres faciunt. Tertull. ep. de cib. Judaicis.

Sicut, qui sunt in navi, non bibunt ex mari, neque ex eo victum sumunt, sed aliunde important in navim; hoc modo Christianorum animae, non a Saeculo isto, sed desuper e caelo, cibum coelestem capiunt. Eusebius l. 1. Mart. 8. obf. 3.

Quoniam

Quantum quisque spirituales epulas edit, tantum & esurit: quia, quia ad plenum nunquam comprehendi possunt, nunquam desiderantur sufficere. Rich. a Sancti Victor. cap. 14. in Cant.

Ille aetherea naturae portio, scilicet anima, habet alimenta divina, aethereaque: nam scientis nutritur. Philo l. 2. allegor.

TITULUS XIV. CIRCUMCISIO CHRISTI.

Circumcisio in genere.

Ambulacorum me. Gen. 17. 1. Chald. servias coram me. v. 10. Circumcisio praecipua, ut Judaei recordarentur, se transfusisse in jus Dei, seque totos illius esse; sicut nostra signare solemus. Corn. hic.

Circumcisio labii sem. Ex. 4. 10. Hebraei incircumcisum corde, mente, vel lingua, vocant eum; qui aliquo vitio, cordis, vel mentis, vel linguae, laborat. Corn. hic.

Nota, quod multiplex est circumcisio: scilicet mentis a pravus cogitationibus: cordis; a pravus affectibus; oris; a pravus locutionibus, auris; a detractionibus. S. Thom. in Jer.

Circumcisio Christi.

Conchyliis, cum sunt tecta, ferramentis circumciduntur; ex quibus plagiis purpurea sanies, ut lacryma, profluent, excussa in mortalis terendo comparatur. Vitruvius l. 7. c. 13. Arcon. in l. 1. Disc. 8.

Christum D. a B. V. fuisse circumcisum in Bethlehem, traditur in libro de vera Circumcisione, qui est inter opera S. Hier. & tractatu de lamentatione Virginis, qui tribuitur S. Bernardo; & communiter tenent Recentiores. Sylv. in Luc. 2. q. 1.

Cur circumciditur? S. Ambros. voluit legem cum honore sepe: ut tu inde, cum res in magnam attolluntur celsitudinem, cognoscas; & proximè instare illius ruinam, & occasum. Sylv. c. 3. Luc. 2. hic q. 1.

Circumciditur propter communitatis, & uniformitatis, commendationem; ut & nos singularitatem vitemus, ne pro peccatis nostris puniri speramus. Dion. Carthuf. Sylv. cit.

Christus in Magorum adoratione, ut totius Universi Supremus Dominus, est recognitus. Bene ergo prius circumciditur: quia, ad dignitatis recipiendos fructus, prius molestia degulanda. Id. q. 3.

Accelerata, festina. Is. 8. 3. Optime noverat Isaias nascentis Christi curam, quando vocavit illum: accelera, festina: nam vehementer festinabat sanguine suo nos redimere. Hoc erat illi in optatis; & illius sacratissimus sanguis pungebatur aculeo, ut quam cissime fieri dederet. Baezal. l. c. 4. §. 1.

Nascitur in Judaea, non inter Gentiles: quia Gentilitas carebat circumcissione. S. Irenaeus l. 3. Ludolph. a Saxonia p. 1. c. 10. tempore hodie coepit pati pro nobis; & qui peccatum non fecit peccatum, hodie portare incipit pro peccatis nostris: non solum enim in virilis, sed etiam in infantilitate, sanguinem suum pro nobis voluit fundere. Paolenti in fest. SS. Innocent.

Christus octavam diem a Nativitate vix expectat, ut suum tibi sanguinem impendere incipiat. Tu, non dico, post octo dies, sed nec post octoginta menses; in 8. & octoginta annos, solum non rependis voluntatem. Ille vix natus sanguinem suum tibi studuit: tu jam moriturus, voluntatem tuam non refudis? S. Bernard. tr. de pass. Dom. super: ego sum vitis vera, c. 2.

Quotidie filios suos mater Ecclesia circumcidit circumcissione spirituali; ne fides Christi moriatur in illis tangente pedes ejus, dicitque in eis circumcidendum filius suis: Christus passus est pro nobis, vobis exemplum relinquit, ut sequamini vestigia ejus. Rupert. l. 1. in Exod. Arcones in l. 1. Disc. 4.

Videtur, quod Christus in Circumcisione sua tenerit modum magni Mercatoris, venientis ad feriam, pro emendo pretiosas merces; quas non solvit; sed dat signum, vel arrhan. Deinde tempore statuto solvit totum pretium. Ita fecit D. N. J. C. qui venit de caelo ad terram, in quam intravit in die Nativitatis, ad emendum pretiosas margaritas, id est, animas, dicens Mundo: da mihi animas, & caetera solletibi. Gen. 14. 21. S. Vinc. Ferr. in Circumcis. Dom.

Christus primo Nativitatis die lacrymas, octavo die sanguinem effudit. Quam sero coepit Filius Dei conari! & quam cito pro nobis sanguinem fudit! Did. Siela in Luc. 2.

Die octava voluit sanguinem effundere, qui primus anni est; ut toto anno fixum in nostra memoria haberemus sanguinem, quem hodie pro nostra salute effudit Salvator. Nam sicut nobis in fronte domus flemmata figunt; ita Deus in principio anni vult, ut Christi sanguinem contemplerur, ne beneficia collata obliviscamur, idem ibidem.

Amorem non modo habueris, & pedibus; sed etiam manibus, alarum nonnulli depingunt; quod, secundum Plauti mentem, celerem oportet esse amatoris manum. Scribunt historici, Pyrrhum, Epri regem, ut facti coepit, primam omnium hanc vocem misisse: vult: imperiosum animi fixum ex imperata rigide exa-

R. P. Spanner Poly. Tom. 1.

sturi. Christus contra Hebr. 10. 7. in capite libri scriptum est de me, ut faciam, Deus, voluntatem tuam. Haec descripsit Paulus ex Plac. 39. 7. 8. 9. Ubi additur: Deus meus, vultus, & legem tuam in medio cordis mei. Ecce circumcisio; ecce titulus tibi; ecce nomen Jesu; ecce obedientia; ecce patienti desiderium; quod ultra differre non poterat amor patientissimus. Doultreman l. 2. c. 2. de amore.

TITULUS XV. CIVITATES.

S. I.

Variarum Civitatum denominationes.

Haec est Bethleem. Genes. 35. 19. id est, domus panis; a fertilitate, quae ibi fuit post famem, quae acciderat tempore Elimelech, ut habetur Rut. 1. 1. Sic Rachel Benjamin; ita B. Virgo peperit Christum in Bethlehem, quasi ium Benoni, id est, vitum dolum. Ephrata Hebr. significat fertilem, fructiferam: est enim hic locus fertilis. Cornel. hic. Adrichomius in descriptione terre Sanctae: Bethlehem, sita est in monte mediocriter alto. Terra subjecta rerum omnium copia multum praestat, vini potissimum; ut comparandum non sit, quod ex aliis Palestinae locis asserit. Iter vero, quod Ierosolyma euntibus Bethlehem est, usque adeo sui amantate, arboribus, hortis, odoratis herbis, transeuntis delictas; ut, si ad tam praecelaram naturae faciem coelestis aliqua & digna Christiano, meditato accedat; non jam in terra sibi esse videatur, sed in paradiso Christi Nativitatem, & incunabula, praesentibus oculis contueri. Idem Corn. in Mich. c. 5. 2. Scribit V. Beda l. de locis sanctis, cap. 8. Borchardus, & alii: in Orientali angulo Bethlehem, esse rupem ipsi muro adjacentem, ab hominum turba, & oculis, fenotam; in quo quoddam quasi naturale seminatrum est, quo, quasi stabulo, pro pecoribus utebantur; ejus exterior pars Nativitatis Christi fuisse dicitur locus. Ex hac rupe miraculose featurivile fontem aquarum, ea ipsa nocte, quae natus est Christus; eun- que ad sua tempora duravisse, scribit Beda loco citato; & ex eo Baronius. Ex Bethlehem prodire plures principes, & viri illustres. Primus fuit Abeslan Judex, id est, princeps Israelis, qui habuit triginta filios, & totidem filias. Judic. 12. 8. 9. Secundus Elimelech, maritus Noemi. Ruth. 1. 2. cujus filio nupit Ruth, & eo mortuo nupit Booz: ex quo genuit Obed patrem Jesse; ex quo natus est David. Tertius David Rex; a quo tota familia regum Israel, & Juda, descendit, usque ad ultimum regem Sedeciam. Id. Corn. ib.

Porro Saul morabatur in extrema parte Gabaa, Or. 1. Reg. 14. 2. Nobilis illa Hispania civitas, regnique caput, dicta est Granata, a malogranatorum copia, vel figura. Sic hic locus Hebraice dicitur est Remmon, a malogranatorum praesentia, & abundantia. Sic Jericho dicta est civitas palmarum, ob earum fertilitatem; pluresque aliae civitates dicitur, sunt Thamar, id est, palma; a palmetis, quibus abundat. Sic Bethel prius dicta est Luza a nucibus, coryllis, & amygdalis. Gen. 28. 19. Corn. hic.

Jericho, Jos. 2. 1. Olim urbs fuit magna, populosa: unde & suum regem habuit, ut patet v. 2. sita in regione campstri, & pinguisima; ibi balsamum praestantissimum, nusquam alibi. Abundat rosetis, cannis mellis, palmetis; unde & civitas palmarum appellata est. Est typos Mundi, qui mutatur ut luna; odoratas delicias suas amatoribus exhibet; sed instar odorum evanescunt: Corn. hic.

Tempore Josue 15. 15. Carianis Sphor, id est, urbis litterarum, quasi diceret, Academia, Corn. in Gen. 25.

Sita est Susan Esth. 1. 2. juxta Chosroem fluvium loco amoenissimo, ita dicta a lilionum fraxitate, & coria, teste Atheno l. 12. Porro reges Persarum, Xenophon lib. 8. hyssem Babylone transigunt, quae regio calidissima est; ver Susis: Estatem Ecbatani; & ideo neque hyssem sentiant, neque astatem. Corn. hic.

Susan a liliis dicta; Rhodus insula a rosa: quia habet speciem rose. Corn. in Dan. 5.

Roma, si per singulas litteras explicetur, idem est, quod Radix Omnium Malorum Avaritia. Id. ib.

Quasi palma exaltata sum in Cades. Eccl. 24. 18. Judaea abundat palmetis. Unde Vespasianus, de ea victa triumphans, nummum excludit, in quo Judaea captiva dicitur, merensque, & manus complodens; ipse vero altans juxta palmam vibratur. Hinc & Palmira urbs a Salomonem edificata, Hebr. dicta est Thamar, id est, palma. Corn. hic.

Damaseni ex Hebr. dicitur dam jac, hoc est, sanguinis; id est, vini tui i sacros; optimo enim vino abundat. Fuit caput, & regia Syria; tandem Pompeianae tempore a Romanis capta. Circa annum 1400. Tartarici exercitus funditus delevit; & in trophaum tres ex calvaris castrorum turres summo ingenio erectas relinquit. Corn. in Jer. 49. 24.

Surge, & vade in Ninive. Jon. 1. 2. Ninive Hebr. idem est, quod